

Bydgoszcz, dnia 19 października 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.28.2018.HP/EP

**Pani
Dorota Dokładna
Dyrektor
Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Barcinie**

ZALECENIA POKONTROLNE

Wojewoda Kujawsko - Pomorski stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61 poz. 543 z późn. zm.) - zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazuje niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 28.08.2018 r. – 04.09.2018 r., z przerwą w dniu 29.08.2018 r., inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przeprowadzili kontrolę problemową w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Barcinie – zwanym dalej również Ośrodkiem.

Tematyka kontroli dotyczyła:

- 1) struktury zatrudnienia w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w oparciu o wskaźnik zatrudnienia wynikający z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej;
- 2) organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zlecone);
- 3) organizowania i świadczenia usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie gminy (zadanie własne).

Kontrolą został objęty okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.

Celem kontroli było przedstawienie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli.

Przedmiotowy protokół w dniu 1 października 2018 r. został podpisany przez Zastępcę Dyrektora jednostki podlegającej kontroli.

W obszarze struktury zatrudnienia ustalono, iż Ośrodek nie spełnia standardu zatrudnienia określonego w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Ilość pracowników

jest zbyt mała zarówno w stosunku do liczby mieszkańców miasta i gminy jak też do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną. Wskazane jest więc dostosowanie struktury Ośrodka do przepisów ustawowych.

W obszarze organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych ustalono, iż wykonawcami usług w badanym okresie było czterech specjalistów zatrudnionych na umowę zlecenie. Na podstawie analizy akt osobowych realizatorów stwierdzono, iż osoby te nie posiadają przeszkolenia, o którym mowa w § 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Burmistrz Barcina wydał Dyrektorowi Ośrodka stosowne upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej. W oparciu o art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej - upoważnienie w powyższym zakresie posiada również Zastępca Dyrektora Ośrodka.

Poddane kontroli akta klientów były kompletne, zawierały wnioski o pomoc, wywiady środowiskowe wraz z niezbędnymi zaświadczeniami oraz decyzje administracyjne. Na wnioskach o pomoc umieszczone były pieczętki z datą wpływu. Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że osoby, którym przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kwalifikowały się do tej formy pomocy. Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 1788), a decyzje administracyjne wystawiane w terminie zgodnym z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.).

Kontrola wykazała rozbieżności pomiędzy ilością godzin wnioskowaną przez klienta i zalecaną na zaświadczeniu przez lekarza specjalistę a przyznaną ostatecznie na decyzji. Z wyjaśnień udzielonych przez Zastępcę Dyrektora wynika, iż sytuacja ta spowodowana jest korzystaniem przez dzieci z usług realizowanych w systemie oświaty lub z Narodowego Funduszu Zdrowia. Przyznana ilość godzin stanowi więc uzupełnienie w procesie terapeutycznym dziecka. Wskazane jest jednak, aby informacja w tym zakresie była umieszczana przez pracownika socjalnego w wywiadzie środowiskowym.

W trakcie analizy akt zauważono również, iż Ośrodek wystawia decyzje na realizację usług w dwóch okresach, tj. do miesiąca czerwca, a następnie od września z pominięciem okresu wakacyjnego. Zastępca Dyrektora przedłożyła inspektorom kontroli wyjaśnienie dotyczące braku realizacji usług w okresie lipiec-sierpień, uzasadniając powyższe planami urlopowymi zarówno rodziców jak i specjalistów realizujących usługi. Zasadne jest więc rozeznanie faktycznych potrzeb oraz podanie w wywiadzie jasnej informacji w tym zakresie.

Wydane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Wszystkie decyzje zostały prawidłowo doręczone.

Osoby realizujące specjalistyczne usługi opiekuńcze prowadziły karty pracy. Odnotowywane było w nich każdorazowe wejście w środowisko. Zapisy zawierały informację o dacie i godzinach wykonywania usług. Powyższe potwierdzał rodzic dziecka własnoręcznym

podpisem. Kontrola wybranych losowo kart pracy oraz faktur za miesiąc październik 2017 r. nie wykazała nieprawidłowości.

W okresie poddanym kontroli Ośrodek prawidłowo obliczał odpłatność ponoszoną przez klienta za usługi. Nie wydano decyzji odmawiającej przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W obszarze organizowania i świadczenia usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie gminy w ramach zadań własnych ustalono, iż Ośrodek posiada opracowaną zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej uchwałę Rady Gminy w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z tych opłat, jak również tryb ich pobierania. Usługi realizowane są przez osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę. Ośrodek ma opracowany „Zakres usług wykonywanych przez opiekunki” w zakresie czynności pielęgnacyjnych, gospodarczych oraz opiekuńczych. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych fizjoterapeuta ustala pracę z klientem w oparciu o diagnozę i wskazania lekarskie.

Akta klientów poddane kontroli zawierały wszystkie wymagane dokumenty warunkujące przyznanie pomocy w powyższej formie. Na wnioskach o pomoc umieszczone były pieczętki z datą wpływu.

Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że osoby, którym przyznano decyzją pomoc w formie usług opiekuńczych kwalifikowały się do tej formy pomocy, jednak ilość przyznawanych godzin usług przez Ośrodek budziła niekiedy wątpliwości czy jest to pomoc wystarczająca. Ponadto Ośrodek nie zapewnia klientom pomocy usługowej w dni wolne od pracy (sobota, niedziela oraz święta). Z uwagi na specyfikę powyższej formy pomocy zasadne byłoby przedstawianie w rodzinnym wywiadzie środowiskowym w szerszym zakresie sytuacji zdrowotnej świadczeniobiorców, ich stopnia zaradności, zaangażowania rodziny, sąsiadów i inne informacje uzasadniające przyznany zakres pomocy.

Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, a decyzje administracyjne wystawiane w terminie zgodnym z art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W aktach osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w ramach zadań własnych gminy, stwierdzono prawidłową częstotliwość aktualizacji wywiadów.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach zadań własnych w każdym przypadku zakończone zostało wydaniem decyzji administracyjnej. W decyzji ustalony jest zakres usługi opiekuńczej, okres i miejsce świadczenia usługi, ilość godzin, koszt usługi za godzinę oraz wysokość ustalonej odpłatności dla klienta. Wszystkie decyzje zostały prawidłowo doręczone.

Wykonanie usług - świadczeniobiorcy potwierdzają własnoręcznym podpisem na „Karcie pracy opiekunki domowej”. Odnotowywane jest w nich każdorazowe wejście w środowisko. Zapisy zawierają informację o dacie i godzinach wykonywania usług. Dokumentacja prowadzona jest w sposób rzetelny. Kontrola wybranych losowo kart pracy

oraz faktur nie wykazała nieprawidłowości. Ośrodek prawidłowo obliczał odpłatność klientów za usługi.

W badanym okresie Ośrodek nie odmówił nikomu przyznania usług opiekuńczych, jak również specjalistycznych usług opiekuńczych, realizowanych w ramach zadań własnych gminy.

Wydział Polityki Społecznej, prowadzący kontrolę ocenia działalność kontrolowanej Jednostki w zakresie objętym kontrolą pozytywnie z uchybieniami¹. Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia odnoszą się do spraw formalno - prawnych oraz sposobu realizacji świadczeń pomocy społecznej. Wynikają one z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawnych przy wykonywaniu zadań ustawowych. Istniejący stan rzeczy nie skutkuje niewłaściwym wykonywaniem powierzonych zadań, ponieważ uchybienia nie wpływają znacząco na jakość czy też terminowość realizacji zadań przez jednostkę.

Na podstawie §17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej wskazuje się Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie jako osobę odpowiedzialną za powstanie ww. uchybień oraz za podjęcie odpowiednich działań w celu ich usunięcia.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dostosować strukturę Ośrodka do zapisów art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.
termin wykonania: bez zbędnej zwłoki
2. Uzupełnić wymogi kwalifikacyjne realizatorów specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – zgodnie z § 3 pkt 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.
termin wykonania: bez zbędnej zwłoki
3. W rodzinnych wywiadach środowiskowych w szerszym zakresie przedstawiać sytuację zdrowotną i rodzinną klienta, która uzasadniałaby przyznany zakres pomocy.
termin wykonania: na bieżąco

W wyżej wymienionych kwestiach działalność Ośrodka wymaga podjęcia stosownych działań. Po zrealizowaniu powyższych zaleceń jednostka będzie wykonywać zadania statutowo-ustawowe, w zakresie objętym tematyką kontroli, w sposób prawidłowy.

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy przez to rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

Zgodnie z art. 128 ust. 1 - 7 ustawy o pomocy społecznej:

1. Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności, o których mowa w art. 126 cyt. wyżej ustawy, może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne.
2. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
3. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
4. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.
5. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
7. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

W przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych zostanie wszczęte postępowanie administracyjne, zgodnie z art. 130 i 131 ustawy o pomocy społecznej.

Mikołaj Bogdanowicz
Wojewoda Kujawsko-Pomorski